

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету від 16 березня 2023 р. з питання: «Стан забезпечення якості вищої освіти за освітніми програмами ННІ БіЕМ»

Розглянувши питання про стан забезпечення якості вищої освіти за освітніми програмами навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту, рада із забезпечення якості вищої освіти відзначає, що в ННІ БіЕМ на системній основі проводиться робота щодо забезпечення якості реалізації освітніх програм.

У теперішній час в ННІ БіЕМ реалізуються за 10 спеціальностями 18 освітніх програм (далі ОП) ОС “бакалавр” та 14 ОП ОС “магістр”. У 2022 році було проведено перший набір студентів на ОП «Фінанси», «Електронний бізнес», «Кіберспорт та розробка комп’ютерних ігор», «Туристичний бізнес та індустрія гостинності» ОС “бакалавр”. У 2023 році завершується реалізація ОП «Економічна кібернетика», «Бізнес аналітика» ОС “бакалавр” та ОП «Фінанси і аудит підприємництва» ОС “магістр”.

ОП “Банківська справа” ОС “бакалавр” акредитована НАЗЯВО. У 2023 році передбачена акредитація ОП «Державні та місцеві фінанси» ОС “бакалавр” та ОП «Фінанси», «Облік і оподаткування» ОС “магістр”.

ОП «Бізнес-аналітика», «Менеджмент», «Міжнародні економічні відносини» ОС “бакалавр”, «Бізнес-адміністрування», «Міжнародний бізнес» (денна форма) ОС “магістр” реалізуються в англomовному форматі.

У 2022 році ОП «Менеджмент» ОС “бакалавр” отримала 3 зірки QS Stars від міжнародної рейтингової агенції Quacquarelli Symonds. ОП «Облік та аудит» ОС “бакалавр” та ОП «Облік і оподаткування» ОС “магістр” акредитовані Привілейованим Інститутом Управлінських бухгалтерів – CIMA (Chartered Institute of Management Accountants), Великобританія. Водночас в галузевих рейтингах, що оцінюють суто освітню діяльність ОП інституту не представлені.

Найбільшою популярністю серед абітурієнтів, що вступили на навчання на базі ПЗСО у 2022 р., користувалися ОП «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини». За ОС “магістр” у 2022 році спостерігалось значне зростання вступників на ОП «Підприємництво, торгівля та логістика», «Фінанси», «Економіка та бізнес-інновації». Водночас негативною тенденцією є зменшення за останні 5 років в інституті на 18,7% контингенту осіб, які навчаються за освітнім ступенем «бакалавр»;

Профілі всіх ОП ННІ БіЕМ розміщено в каталозі ОП СумДУ. Розроблення ОП, формування навчальних планів та каталогів вибіркових дисциплін за всіма ОП здійснюється відповідно до нормативних положень та вимог СумДУ.

Всі ОП ННІ БіЕМ на 95-100% забезпечені викладачами, які мають наукові ступені, вчені звання та кваліфікацію, що відповідає освітнім компонентам. Серед кадрового складу відсутні викладачі, які мають менше 4 пунктів відповідно до ліцензійних умов, при цьому близько 30% викладачів має 7 та більше таких

пунктів. 52,8% викладачів мають п'ять та більше публікацій у виданнях що індексуються БД Scopus та/або WoS (у 2022 році інститут знаходиться на 4 позиції по університету). Більшість викладачів (76,2%) мають сертифікат B2 з іноземної мови, що дає можливість для реалізації англomовних ОП та освітніх компонент англійською мовою. Маючи досить суттєвий кадровий потенціал відзначаємо низький рівень активності викладачів інституту у навчально-методичних конкурсах СумДУ (5 позиція в рейтингу). Крім того за результатами опитування здобувачів якість викладання навчальних дисциплін інститут займає найнижчу позицію по університету.

Для участі в навчальному процесі також залучаються іноземні фахівці, які працюють як штатні викладачі кафедр економічної кібернетики (1 викладач), економіки підприємництва та бізнес-адміністрування (3 викладача), маркетингу (2 викладача), управління ім. О. Балацького (1 викладач), міжнародних економічних відносин (3 викладача), фінансових технологій і підприємництва (1 викладач).

Якість підготовки фахівців з позиції роботодавців визначається рівнем працевлаштування випускників, який за магістерськими ОП ННІ БіЕМ сягає 64%. Працевлаштуванню випускників сприяє співпраця кафедр з провідними вітчизняними та іноземними підприємствами, організаціями та установами. На кафедрі економічної кібернетики працює навчальний центр компанії QATESTLAB; кафедри фінансових технологій та підприємництва, економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування, управління ім. О. Балацького, бухгалтерського обліку і оподаткування мають по 1 філії кафедр на підприємствах.

Протягом навчального року зі студентами всіх ОП проходять заходи за участю роботодавців і практиків у вигляді: аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів, презентацій, профорієнтаційних заходів, заходів сприяння кар'єрі тощо. Протягом двох крайніх років найбільша кількість таких заходів була проведена для студентів ОП «Міжнародні економічні відносини», «Маркетинг», «Облік і аудит», «Облік і оподаткування».

Підсумки атестації здобувачів освіти ОС «бакалавр» показують, що за часткою захищених кваліфікаційних робіт з науковою складовою лідирують ОП «Бізнес-аналітика» (67% робіт), «Економічна кібернетика (45% робіт) та «Економіка і бізнес» (40% робіт). Найбільша кількість кваліфікаційних робіт на замовлення підприємств захищена на ОП «Маркетинг» (100%) та «Менеджмент» (52%). Найбільша кількість робіт англійською мовою захищено на ОП «Міжнародні економічні відносини» (56%), «Менеджмент» (39%), Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (38%).

Одним із пріоритетних завдань діяльності ННІ БіЕМ є розвиток академічної мобільності, у реалізації якої постійно беруть участь здобувачі ОП ННІ БіЕМ. У 2022 році загальна чисельність студентів, які щонайменше 1 раз за усі роки навчання приймали участь у програмах міжнародної академічної мобільності, становила 505 осіб, у т.ч. за програмами віртуальної мобільності - 403 особи. На 17 ОП ННІ БіЕМ реалізуються пріоритетні програми академічної мобільності (найбільшою є їх кількість на кафедрі економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування – 4, на кафедрі фінансових технологій та підприємництва – 3, на кафедрі економічної кібернетики – 3). У 2022 р. 145 студентів закордонних ЗВО

прийняли участь у вхідній мобільності в ННІ БіЕМ (найбільша їх кількість на ОП кафедри маркетингу (70 осіб), управління ім. О. Балацького (49 осіб) та фінансових технологій і підприємництва (21 особа). За цими показниками ННІ БіЕМ є лідером серед усіх інститутів та факультетів СумДУ. Власні проєкти віртуальної академічної мобільності реалізують всі кафедри інституту. Водночас в інституті практично не розвивається внутрішня академічна мобільність.

Крім навчальної діяльності, студенти ННІ БіЕМ активно залучаються до наукової роботи. За узагальненим показником залучення студентів до наукової діяльності лідерами є ОП «Маркетинг», «Міжнародні економічні відносини», «Економіка і бізнес», «Міжнародний бізнес», «Економічна кібернетика». Активно беруть участь у виконанні НДР студенти ОП «Облік і аудит», «Облік і оподаткування», «Підприємництво, торгівля та логістика», «Фінанси та облік в підприємстві», «Менеджмент».

Транспарентність ОП ННІ БіЕМ реалізується через подання інформації про ОП на сайтах кафедр та сайті ННІ БіЕМ. На сьогодні така інформація наявна за всіма ОП. Крім офіційних сайтів, інформація про події, пов'язані з ОП, профорієнтаційні заходи, участь в програмах академічної мобільності тощо постійно висвітлюється у соціальних мережах та групах.

Результати оцінювання студентами ОП, що вперше було проведено у 2022 році, показало, що всі ОП ННІ БіЕМ, окрім ОП «Економічна кібернетика» ОС “магістр”, мають високий, вище середнього, або середній рівень якості реалізації освітніх програм. У той же час, 6 бакалаврських та 1 магістерська ОП не пройшли фільтри. За результатами оцінювання якості ОП здобувачами, ННІ БіЕМ займає 4 позицію по університету.

Однією із причин цього є недостатній рівень навчально-методичного забезпечення освітніх компонент, практичної підготовки та підсумкової атестації, а саме:

- відсутність окремих складових навчально-методичних комплексів освітніх компонентів, що викладаються в інституті та організаційно-методичного забезпечення проходження практик здобувачами вищої освіти за окремими ОП;
- низький рівень представленості освітніх компонентів на платформі МІХ університету (6 позиція інституту в рейтингу СумДУ);
- низька якість методичних рекомендацій щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт, формальний перегляд тем кваліфікаційних робіт;
- недостатній рівень забезпеченості освітніх компонентів навчально-методичними розробками, підготовленими НПП інституту. За кількістю виданих навчальних посібників інститут посів 6 місце в рейтингу університету;
- недостатній рівень забезпеченості навчальних дисциплін дистанційними курсами;
- на фоні високого рівня наукової активності НПП, результати їх наукових досліджень не впроваджуються у освітній процес.

Враховуючи вищезазначене, рада з якості Сумського державного університету постановляє:

1. Забезпечити наявність навчально-методичних комплексів усіх освітніх компонентів, що викладаються в ННІ БіЕМ, відповідно до структурних елементів,

визначених Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті та затверджених на засіданні РЯ ННІ БіЕМ.

Відповідальні: гаранті ОП, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.04.2023 р.

2. З метою забезпечення належного рівня практичної підготовки, що відповідає сучасним технологічним викликам, удосконалення практико-орієнтованої підготовки та формування професійних компетентностей випускників відповідно до попиту на професійні навички для майбутнього працевлаштування забезпечити у співпраці із роботодавцями та випускниками аналіз змісту практик, що передбачені освітніми програмами, а також актуалізацію та оприлюднення на сайтах кафедр ННІ БіЕМ методичних рекомендацій щодо проходження усіх видів практик за усіма освітніми програмами, що реалізуються в інституті.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: до 01.05.2023 р.

3. З метою впровадження сучасних технологій навчання, підвищення конкурентоздатності навчального контенту на ринку освітніх послуг, реалізації принципу «кожному студенту – електронні методичні матеріали» забезпечити підготовку дистанційних курсів.

Відповідальні: директор ННІ БіЕМ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.09.2024 р.

4. З метою підвищення якості реалізації освітніх програм, діджиталізації освітнього процесу визначити перелік ОК, за якими доцільно впровадження в навчальний процес імерсивних технологій (в тому числі із застосуванням об'єктів VR та AR), навчальних симуляторів, тренажерів, а також проаналізувати можливості використання навчально-дослідницької лабораторії Ulab та розробити план їх підготовки та впровадження.

Відповідальні: директор ННІ БіЕМ, заступник директора з інформатизації, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.05.2023 р.

5. За результатами виконання НДР, міжнародних грантових програм наукового спрямування забезпечувати імплементацію дослідницького компоненту в освітній процес відповідно до цілей ОП, особливостей спеціальності та рівня вищої освіти. Щонайменше раз на рік аналізувати результати впровадження на раді з якості ННІ БіЕМ.

Відповідальні: голова ради з якості ННІ БіЕМ, заступник директора з наукової роботи, завідувачі кафедр.

Термін виконання: постійно.

6. З метою популяризації можливостей здобуття освіти в СумДУ для іноземців, досягнення стабільної позитивної динаміки кількості іноземних здобувачів усіх

рівнів вищої освіти, а також інтернаціоналізації освітнього процесу в цілому запровадити комплекс заходів:

6.1. оновити навчально-методичне забезпечення англомовних освітньо-професійних та освітньо-наукових програм на підстав аналізу аналогічних програм закордонних ЗВО;

6.2. забезпечити зростання частки дисциплін, що викладаються англійською мовою в рамках україномовних освітніх програм.

Відповідальні: директор ННІ БіЕМ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 01.09.2024 р.

7. Забезпечити на системній основі аналіз результатів опитування, зауважень та пропозицій здобувачів вищої освіти щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін, контроль за виконанням рекомендацій ЦРКП щодо підвищення кваліфікації тих НПП, які продемонстрували «Недостатній» та «Порівняльно низький» рівень якості викладання, а також безперервний моніторинг рівня їх викладання та прийняття відповідних кадрових рішень, якщо показники не будуть покращені.

Відповідальні: директор ННІ БіЕМ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: постійно.

8. Налагодити тісну співпрацю зі студентським самоврядуванням з метою об'єднання зусиль у інформуванні здобувачів вищої освіти щодо проведення анкетувань з метою формування у студентів усвідомлення їх ключової ролі у процесах забезпечення якості вищої освіти.

Відповідальні: директор ННІ БіЕМ, заступник директора з організаційно-виховної та профорієнтаційної роботи, завідувачі кафедр.

Термін виконання: постійно.

9. Провести аналіз матеріалів, що представлені на сайтах кафедр ННІ БіЕМ, забезпечити оприлюднення повної та актуальної інформації про освітні програми та освітні компоненти, а також здійснювати її своєчасну актуалізацію з метою реалізації ефективної інформаційної підтримки внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, що в цілому є запорукою формування суспільної довіри до виконання університетом своєї місії.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: постійно.

Голова Ради з якості

Анатолій ВАСИЛЬСВ